

Disertační práce : Alfred Lichtwark. Osobnost a dílo v kontextu německé a české kultury

Autorka disertační práce : Mgr. Olga Wewerka

Doktorský studijní program : Obecná teorie a dějiny umění a kultury

Doktorský studijní obor : kulturologie

Rok odevzdání disertační práce : 2011

Oponent : Doc. PhDr. Martin Matějů

Posudek oponenta

Předložená disertační práce Mgr. Olgy Wewerky s názvem „Alfred Lichtwark. Osobnost a dílo v kontextu německé a české kultury“ je zaměřena na monografické zpracování života a díla významné osobnosti v oblasti kulturního života a umění evropského formátu. Doktorandka nabízí termín syntetická monografie, což se oponentovi jeví zbytečně naddimenzované. Doktorandka se ve své rozsáhlé disertační práci (celkem 401 stran) velmi pečlivě věnuje především historiografické monografii s kulturologickým přesahem a proto není potřeba metodu monografickou chápat specificky, neboť obsahuje veškeré nezbytné údaje dle struktury celé práce.

Díky své rozsáhlosti a podrobnosti je disertační práce členěna na řadu kapitol a podkapitol, avšak základní strukturu tvoří tři části. První, víceméně deskriptivní, část je založena na seznámení s dílem, životem a osobností Alfreda Lichtwarka. Ve druhé analytické části je pozornost autorky zaměřena na muzejní činnost a muzejní politiku Alfreda Lichtwarka a jeho klíčové působení v Kunsthalle Hamburk. Třetí část má syntetický charakter a autorka se v ní dostává obsahově nejen k rozkrytí ideového a výchovného zázemí, ale i k dílčím zájmům anticipačního charakteru a k odkazu díla Alfreda Lichtwarka pro současnost. Předmětem této části jsou především filozofická, pedagogická, výchovná, kulturní a další činnosti. Disertační práce obsahuje dále nezbytný úvod, poznámky, žádoucí soupis díla Alfreda Lichtwarka, použitou literaturu a seznam vyobrazení.

Jak již bylo konstatováno disertační práci lze označit za pečlivou, exhaustivní a velmi rozsáhlou. Snaha o postižení co největšího množství faktorů a dat však přináší určité ohrožení textové kontinuity a vede k obtížnosti rozlišit texty (fakta a myšlenky) na podstatné a méně důležité. Pro další práci s textem by bylo vhodné jeho zkrácení a „pročištění“, aniž by se musela měnit zásadně jeho struktura.

Pro hodnotitelské stanovisko je důležitá i motivace, která autorku vedla k volbě tématu své práce a kterou oponent hodnotí jako nosnou. Mgr. Olga Wewerka považuje za vhodné a žádoucí seznámit blíže a poučeně českou odbornou i laickou veřejnost s osobností a dílem Alfreda Lichtwarka. V tomto případě uvažuje i o knižní publikaci. Dále usiluje poukázat na provázanost a reflexi české a německé kulturní problematiky v dané době konce 19. a počátku 20. století. A konečně se snaží pochopit vliv zajímavé osoby a osobnosti a vliv historické doby a jejich význam pro současnost.

K mnohým přínosům v díle Alfreda Lichtwarka podle autorky patří například invenční a anticipující prvek každodennosti, všednosti a amatérského spontánního umění pro muzejní činnost včetně rozpoznání vlivu fotografie a to zejména amatérské (rovněž velmi kulturologicky zajímavé a proč nebyl využit pro interpretaci M.Mc.Luhan ?) oproti vyčpělému akademismu. Další zajímavé téma jsou paralely české a německé kultury pokud se týká socializační a sociální funkce umění a jeho vlivu na život, projevy kreativity a problematika výchovy k umění ať již jde o jeho percepci nebo o vlastní tvořivost. (Mimochodem dotaz : byl Alfred Lichtwark také umělecky činný?)

Pro rozpravu kromě již obsažených v posudku uvádím následující dva náměty. První se týká toho, co ovlivnilo autorku při výběru a tvorbě tématu a jaké poznatky si přinesla autorka pro event. knižní zpracování. Druhý námět se týká názoru autorky, jaký přínos či inovaci spatřuje v díle a působení Alfreda Lichtwarka pro počátek 21. století.

Disertační práci Mgr.Olgy Wewerky považuje oponent za zdařilou. Práce je věnována vyzařování díla a myšlenek Alfreda Lichtwarka během jeho života i jeho posthumní rehabilitaci poukazující na význam jím prezentovaných inovací v oblasti kultury a umění. Disertační práci plně doporučuji k obhajobě.

Doc.PhDr.Martin Matějů